

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Philip Pullman

UMBRA DIN NORD

Traducere din limba engleză
ADRIANA RĂDULESCU

editura rao

Cuprins

Capitolul unu Mistere neelucidate de pe mare	11
Capitolul doi Magicianul din nord	20
Capitolul trei Fotografii	29
Capitolul patru Nellie Budd	37
Capitolul cinci O consultăție financiară	46
Capitolul șase Lady Mary	52
Capitolul șapte O propunere ciudată	64
Capitolul opt Declarație de război	75
Capitolul nouă Levăntica	86
Capitolul zece Grădina de Iarnă	97

Capitolul unsprezece	112
Capcana demonului	
Capitolul doisprezece	126
Fantasme ale celor vii	
Capitolul treisprezece	
O lucrare minunată în beneficiul întregii umanități ...	141
Capitolul patrusprezece	
Arma cu aburi	149
Capitolul cincisprezece	
Legea scoțiană	162
Capitolul șaisprezece	
Măiestria.....	170
Capitolul șaptesprezece	
Furgoneta	176
Capitolul optșprezece	
Hyde Park	185
Capitolul nouăsprezece	
Atacul	196
Capitolul douăzeci	
Insomnia	207
Capitolul douăzeci și unu	
În Umbră	214
Capitolul douăzeci și doi	
Putere și ordine	228
Capitolul douăzeci și trei	
Livada.....	245

Anumite date de
INTERES ISTORIC

1878

Alexander Graham Bell își prezintă noua lui invenție, telefونul, în fața reginei Victoria la Osborne House din Isle of Wight. Bell telefonează la Londra, Cowes și Southampton, primele telefoane la distanță din Marea Britanie, în prezența mărtorilor.

Fotograful John Thompson și jurnalistul Adolphe Smith realizează o serie de pamflete numite „Viața de stradă în Londra“, primele atestări documentare privind condițiile de viață ale populației sărace, ilustrate cu fotografii.

În Statele Unite, fotograful Edward Muybridge examinează mișcarea animalelor prin fotografii secvențiale folosind o serie de camere și dispozitive. Munca lui a contribuit la inventarea imaginilor în mișcare.

În timpul războiului ruso-turc (1877–1878) *Cântecul de război* al lui G.H. Macdermott a devenit popular la Pavilionul Londonez.

*Nu vrem să luptăm, dar dacă o facem ca șovini,
Avem oamenii, avem corăbiile, avem banii de asemenea.
Ne-am luptat cu Ursul¹ înainte...
Să cătă vreme vor exista adevărați britoni,
Rușii nu vor avea Constantinopole.*

Cuvântul „șovinism“ (*jingoism*) va fi folosit ulterior spre a caracteriza imperialismul britanic, care luase amploare în epoca victoriană.

Experimentele fotografului englez Charles Bennet cu plăcuțe de gelatină au îmbunătățit considerabil procesul de obținere a fotografiilor, permitând renunțarea la camerele obscure portabile. De asemenea, plăcuțele cu gelatină sunt mai sensibile la lumină și la o durată mai scurtă de expunere se obțin rezultate mai bune. A fost inventat tubul cu raze catodice.

CAPITOLUL UNU

Mistere neelucidate de pe mare

Într-o dimineață însorită, în primăvara anului 1878, vasul *Ingrid Linde*, mândria liniei de nave de navigație anglo-baltice, a dispărut în Marea Baltică.

Ducea o încărcătură de componente de mașini și câțiva pasageri din Hamburg spre Riga. Călătoria se desfășura fără incidente; nava avea numai doi ani, era solidă și rezistentă, iar vremea era blândă.

La o zi de la plecarea din Hamburg, fusese observată de o brigantină ce venea din direcția opusă. Semnalizaseră. Un vas care naviga în aceeași parte a mării ar fi văzut-o două ore mai târziu dacă *Ingrid Linde* își păstra cursul. Dar corabia nu mai era de zărit.

Dispăruse atât de repede și fără urmă, încât ziariștii timpului miroisiră ceva atât de delicios ca subiectul continentului pierdut al Atlantidei sau *Mary Celeste*, sau Olandezul Zburător. Aflără că președintele liniei anglo-baltice, soția și fiica lui se aflau la bord și umplură ziarele arătând cum că era prima călătorie a fetiței; cum că dimpotrivă, nu era o fetiță, ci o Tânără de opt-sprezece ani, cu o boală misterioasă; că nava era blestemată de un fost marină; că încărcătura era compusă dintr-un amestec ucigător de explozibil și alcool; că în cabina căpitanului se afla un idol din Congo pe care-l furase de la un trib african; că în acea parte a mării se afla un vârtej gigantic și imprevizibil, care apărea pe neașteptate și trăgea navele într-o cavernă monstruoasă, în centrul pământului – și aşa mai departe.

¹ Referire la Imperiul Tarist (n.red.)

Povestea devenise destul de faimoasă. Era ocazional reînviată de scriitori specializați în cărți ca *Orori Ciudate din Adâncuri*.

Dar, fără dovezi, nici măcar cel mai inventiv jurnalism nu rezistă și în acest caz nu erau deloc dovezi – doar o navă care fusese acolo și în următorul minut dispăruse, și soarele, și marea goală.

Într-o dimineată rece la câteva luni după aceasta, o bătrână bătu la ușa unui birou în inima financiară a Londrei. Pe ușă scrisa S. Lockhart: „Consultant Financiar“. După un moment, o voce – o voce de femeie – strigă: „Intră“, iar bătrâna intră în cameră.

S. Lockhart – „S“ era de la Sally – stătea în spatele biroului; era o Tânără foarte drăguță cam la douăzeci de ani, blondă și cu ochi de un căprui-închis. Femeia săcu un pas în cameră, apoi ezită, pentru că pe covorașul din fața șemineului se află cel mai mare câine pe care-l văzuse vreodată – negru ca noaptea și, după forma pe care o avea, o combinație între un copoi, un câine danez și un vârcolac.

– Jos, Chaka, zise Sally Lockhart și animalul cel mare se așeză cuminte.

Capul îi ajungea chiar și aşa până la mijloc.

– Domnișoara Walsh, nu-i aşa? Ce mai faceți?

Bătrâna îi strânse mâna și spuse:

– Nu foarte bine.

– Oh, îmi pare rău, zise Sally. Luati loc.

Luă niște hârtii de pe un scaun și se așeză de partea cealaltă a focului. Câinele se așeză și el, cu botul pe labe.

– Dacă-mi amintesc bine – o să găsesc imediat dosarul –, v-am ajutat anul trecut cu niște investiții, spuse Sally. Aveați trei mii de lire, nu-i aşa? Si v-am sfătuit să-i investiți în navigație.

– Mai bine nu ați fi făcut-o, spuse domnișoara Walsh. Am cumpărat acțiuni de la o companie numită Compania de Navigație Anglo-Baltică, la recomandarea dumneavoastră. Poate vă amintiți.

Sally săcu ochii mari. Domnișoara Welsh, care predase geografia multor fete de-a lungul vietii, era un bun judecător și cunoștea privirea aceasta; era privirea cuiva care săcuse o mare greșală, tocmai își dăduse seama de ea și urma să înfrunte consecințele.

– *Ingrid Linde*, spuse Sally. Desigur... Si nu era o navă care s-a scufundat? Îmi amintesc că am citit în ziar. Oh, Doamne!

Se ridică și scoase o carte mare cu tăieturi din ziar, din raftul din spatele ei. În timp ce căuta printre ele, domnișoara Walsh își împreună mâinile, le așeză în poală și se uită prin cameră. Era curat și ordonat, deși mobila era uzată, iar covorul – tocit. În vatră ardea un foc vesel și lângă ea șuiera un ibric; cărțile și dosarele de pe rafturi și harta Europei prinșă de perete dădeau locului o înșățire profesionistă.

Iar cât despre domnișoara Lockhart, aceasta părea hotărâtă. Își dădu o șuviță de păr blond după ureche și se așeză cu cartea deschisă, în poală.

– Linia anglo-baltică a dat faliment, spuse ea. Cum de n-am observat... Ce s-a-ntâmplat?

– Ați menționat *Ingrid Linde*. A mai fost un vas, o brigantină, nu un vas cu aburi – și acesta a fost pierdută. Iar un al treilea vas a fost reținut de autoritățile ruse în St. Petersburg – nu știu de ce –, dar au fost nevoiți să plătească o sumă enormă de bani ca să li se returneze... Oh, au mai fost multe altele. Când m-ați sfătuit să cumpăr, firma era prosperă. Am fost încântată de sfat. Si un an mai târziu s-a dus.

– S-a schimbat proprietarul, văd. Citesc asta pentru prima dată. Le-am tăiat din ziar ca să le am drept referință, dar nu am mereu timp să le citesc. Nu au avut asigurare pentru vas?

– A fost nu știu ce complicație; Lloyds au refuzat să plătească – nu am înțeles detaliiile. Au avut aşa mult ghinion și astfel, dintr-o dată, am început să cred în blesteme. Într-o soartă răuvoitoare. Bătrâna se uita la foc, stând perfect dreaptă pe scaun. Apoi își întoarse din nou ochii spre Sally. Știu, desigur, că e o prostie, continuă ea mai energetic. Dacă azi ești lovit de trăsnet nu înseamnă că nu poti să fii lovit și mâine; cunosc teoria statistică. Dar e greu să rămâi cu mintea limpede când îți dispar banii și nu poti să înțelegi de ce și nici nu poti să împiedici acest lucru. Nu mi-a mai rămas nimic în afară de o rentă foarte mică. Acele trei mii de lire erau moștenire de la fratele meu și economiile de-o viață. Sally deschise gura să vorbească, dar domnișoara Walsh ridică mâna și continuă:

Acum vă rog să înțelegeți, domnișoară Lockhart, nu vă învinovățesc. Dacă aleg să-mi investesc banii, trebuie să-mi asum riscul de a pierde. Iar la vremea respectivă, societatea anglo-baltică era o investiție excelentă. Am venit la dumneavastră la recomandarea domnului Temple, avocatul din Lincoln's Inn, pentru că sunt interesată de emanciparea femeilor și nimic nu mă bucură mai mult decât să văd o Tânără ca dumneavastră câștigându-și existența în acest mod. Așa că am venit din nou la dumneavastră să vă cer sfatul. Pot face ceva să-mi recuperez banii? Bănuiala mea este, vedeți, că nu e vorba de ghinion, ci de fraudă.

Sally așeză cartea pe podea și se întinse după un creion și un caiet.

— Spuneți-mi tot ce știți despre firmă, zise ea.

Domnișoara Walsh începu. Avea mintea limpede, iar faptele se înlănțuiau frumos. Nu erau prea multe. Cum locuia în Croydon și nu avea legături cu lumea afacerilor, nu avea alte surse decât ceea ce citea în ziare.

Compania de Navigație Anglo-Baltică fusese fondată cu douăzeci de ani înainte, și aminti ea lui Sally, și făcea comerț cu lemn. Crescuse ușor, dar sigur și transporta din porturile baltice lemn, blănuri și minereu de fier, precum și mașini și alte unelte industriale din Marea Britanie.

Cu doi ani înainte fusese preluată, se gândeau domnișoara Walsh, sau cumpărată – putea să se întâpte asta? Nu era sigură – de unul dintre partenerii originali, după o dispută. Firma făcuse un salt, asemenea unei locomotive fără frâne; comandase vase noi, încheiate contracte noi, se înființase o linie nord-atlantic. Profiturile crescuseră în mod remarcabil în primul an sub noua conducere, ceea ce o făcuse pe domnișoara Walsh – și pe mulți alții – să investească.

Apoi se petrecuse prima dintre loviturile apparent fără legătură care duseseră la lichidarea companiei în scurt timp. Domnișoara Walsh avea detalii despre toate și Sally fu din nou impresionată de modul în care femeia stăpânea lucrurile și pe sine, pentru că era clar că se va confrunta cu sărăcia după ce se așteptase să-și trăiască bătrânețea într-un confort modest.

Spre sfârșitul povestirii domnișoarei Walsh, apăru numele de Axel Bellman, iar Sally se uită în sus.

— Bellman? întrebă ea. Producătorul de chibrituri?

— Nu știu ce altceva mai este, spuse domnișoara Walsh. Nu avea prea mare legătură cu societatea; i-am văzut din întâmplare numele în ziar. Cred că una dintre încărcăturile pe care le transporta *Ingrid Linde* când s-a scufundat era a lui. De ce întrebî? Îl cunoști pe acest domn Bellman? Cine e?

— Cel mai bogat om din Europa, spuse Sally.

Domnișoara Walsh tăcu un moment.

— Lucifer, spuse ea. Chibrituri fosforescente.

— Aveți dreptate. Și-a făcut averea din comerțul cu chibrituri, cred... Deși a fost un scandal, acum că stau să mă gândesc... Am auzit niște zvonuri acum un an când a apărut pentru prima dată în Londra. Guvernul suedez i-a închis fabricile din cauza condițiilor periculoase de lucru de acolo...

— Fete cu maxilarul necrozat, spuse domnișoara Walsh. Am citit despre ele, sărmânele! Sunt niște moduri groaznice de a face bani. Banii mei s-au dus și acolo?

— Din căte știu eu, domnul Bellman a ieșit din afacerile cu chibrituri de ceva vreme. Și nici nu știm care e legătura lui cu Compania de Navigație Anglo-Baltică. Ei bine, domnișoară Walsh, vă sunt recunoscătoare. Și nici nu pot spune cât de rău îmi pare! O să vă aduc banii înapoi...

— Nu spuneți asta, zise domnișoara Walsh, cu tonul pe care probabil că-l folosea cu fetele neseroioase care credeau că pot trece examenele fără a munci pentru ele. Nu vreau promisiuni, vreau să știu. Mă îndoiesc foarte mult că o să-mi mai văd banii aceia, dar sunt curioasă să știu unde s-au dus și vă rog să aflați dumneavastră.

Maniera ei de a vorbi era atât de severă, că majoritatea fetelor ar fi început să tremure. Dar Sally nu era aşa – și de astă domnișoara Walsh venise la ea de fapt – și spuse:

— Când cineva vine la mine să-i dau un sfat financiar, nu mi se pare acceptabil să-i pierd toți banii. Și nu vreau să fiu luată de sus când se întâmplă. E o lovitură pentru mine, domnișoară Walsh, aşa cum e și pentru dumneavastră. Sunt banii dumneavastră, dar e

numele meu, reputația mea, ocupația mea... Intenționez să cercețez afacerile companiei de Navigație Anglo-Baltice și să văd ce s-a întâmplat, iar dacă este omenește posibil să vă recuperez banii și să vi-i înapoiez. Să mă îndoiesc că veți refuza să-i primiți.

Se făcu o liniște glacială, iar domnișoara Walsh ii aruncă o privire fulgerătoare, însă Sally rămase fermă. Într-un moment sau două, în ochii domnișoarei Walsh apăru o căldură pâlpâitoare și femeia își tapă ușor degetele.

– Ai dreptate, spuse ea.

Și zâmbiră amândouă.

Tensiunea se evaporă din cameră, iar Sally se ridică să-și aranjeze noțiile.

– Doriți o cafea? întrebă ea. E cam primitiv să o faci pe foc, dar are un gust bun.

– Mi-ar plăcea foarte mult. Făceam mereu cafea pe foc când erau studentă. Nu am mai făcut de mulți, mulți ani. Pot să vă ajut?

Și în cinci minute vorbeau ca niște prietene vechi. Câinele fu trezit și îndepărtat din drum, cafeaua fu turnată în cești și Sally și domnișoara Walsh descoperiră acea companie pe care numai femeile care au trebuit să lupte pentru educație pot să o împărtășească. Domnișoara Walsh predase la Colegiul Academic al Londrei de Nord, dar nu obținuse nici un titlu academic; nici Sally, deși studiase la Cambridge, dăduse examene și se descurcase bine. Universitățile le dădeau voie femeilor să urmeze cursuri; dar nu le confereau titluri academice.

Dar Sally și doamna Walsh socoteau că va veni un timp... deși era greu de spus când.

În cele din urmă, domnișoara Walsh se ridică să plece, iar Sally observă mânușile ei cărpite, tivil ros al hainei și ghetele vechi lustruite, care aveau acum mare nevoie de flecuri noi. Pierduse mai mult decât bani – pierduse șansa de a trăi într-un confort modest și fără griji după ce o viață întreagă îi ajutase pe alții. Sally se uită la ea și văzu că în ciuda vârstei și temerilor legate de noua situație, doamna arăta tot fermă și demnă.

Dădură mâna, iar domnișoara Walsh se întoase spre câine care se ridicase și aștepta când o văzuse pe Sally în picioare.

– Ce animal extraordinar, zise ea. L-ați strigat cumva Chaka?

– Chaka era un general zulu, îi explică Slally. Mi s-a părut potrivit. L-am primit cadou, nu-i aşa, băiete?

Îi mângâie cu afecțiune urechile, iar animalul se întoarse și o linse pe mâna cu o limbă mare, ochii negri strălucindu-i de adorație.

Domnișoara Walsh zâmbi.

– O să trimitem toate documentele pe care le am, spuse ea. Vă sunt foarte recunoscătoare, domnișoară Lockhart!

– Nu am făcut încă nimic, în afară de a vă pierde banii, spuse Sally. Și s-ar putea să nu fie mai mult decât pare că este – aşa se întâmplă adesea. Dar o să văd ce pot afla.

Trecutul lui Sally era neobișnuit, chiar și pentru cei care trăiau o viață neobișnuită, ca și ei. Nu o cunoscuse niciodată pe mama ei, iar tatăl (care făcuse parte din armată) o învățase multe despre finanțe și arme și foarte puțin despre altele. Când ea avea șaisprezece ani, acesta fusese ucis, iar ea fusese atrasă într-o situație plină de pericole și mistere. Numai îndemânarea în folosirea pistolului o salvase – aceasta și șansa pe care o avusese întâlnind un Tânăr fotograf pe nume Frederick Garland.

Împreună cu sora lui, Frederick avea grija de afacerea fotografică a unchiului lor, dar deși era foarte bun ca artist, era incapabil să se ocupe de latura financiară a afacerii. Erau pe punctul de a fi ruinați când a apărut Sally singură și în pericol de moarte. În schimbul ajutorului lor, aceasta a preluat afacerea și datorită abilităților ei în domeniul contabilității îi salvase de la faliment.

Afacerea prosperase. Acum aveau șase angajați, iar Frederick putuse să-și întoarcă atenția spre descoperirea personală. Era ajutat de un alt vechi prieten de-al lui Sally – un băiat pe nume Jim Taylor, care lucrașe ca secretar în firma tatălui ei; îl pasionau povestirile de groază și care avea limbajul cel mai vulgar din oraș. Era cu doi sau trei ani mai mic decât Sally. În cursul primei lor aventuri, el și Frederick se luptaseră și uciseseră cel mai periculos bătăuș din Londra. Amândoi se aflaseră la un pas de moarte, dar fiecare dintre ei știa că poate să se bazeze pe celălalt până la capăt.

Sally avea multe în comun cu Fred și Jim. Frederick ar fi vrut să aibă și mai multe. Era foarte sincer; era îndrăgostit de ea din totdeauna și voia să se căsătorească cu ea. Sentimentele ei erau mai complicate. Erau momente în care simțea că-l adoră, că nimici nu poate să fie mai fascinant, mai strălucit, mai curajos și mai amuzant, și momente când era furioasă pe el că își risipește talentul jucându-se cu niște mașinării sau deghizându-se și furișându-se prin Londra cu Jim, sau, în general, purtându-se ca un băiețel care nu știa cu ce să se ocupe. În ceea ce privea iubirea, dacă iubea pe cineva, acesta era unchiul lui Fred, Webster Garland, oficial partenerul ei în afacere: Un geniu blând și dezordonat care putea să creeze o poezie extraordinară din lumini și umbre, și expresia umană. Webster Garland și Chaka: da, îi iubea. Și-și iubea munca.

Dar Fred – ei bine, nu s-ar fi căsătorit niciodată cu altcineva; dar nu voia să se căsătorească cu el. Nu înainte ca Actul Proprietății Femeilor Căsătorite să fie aprobat.

Nu era vorba de faptul că nu avea încredere în el, îi spuse de sute de ori: era o problemă de principiu. Azi era independentă, partener în afaceri, cu bani și o proprietate a ei; și mâine, după ce preotul i-a cununat, fiecare lucru care îi aparținea devinea (în ochii legii) al soțului ei – era intolerabil. Frederick protesta în zadar, se oferea să facă acte legale jurând că nu-i va atinge niciodată proprietatea, implora, pleda și se enerva, arunca lucruri, apoi râdea de el însuși și de ea. Ea nu se clintea.

De fapt, nu era atât de simplu cât pretindea ea că este. Fusese dat în 1870 un Act al Proprietății Femeilor Căsătorite, care înlăturase o parte dintre nedreptăți, deși nu și pe cele mai rele; dar Frederick nu știa nimic despre lege și nu știa că proprietatea lui Sally putea rămâne în mod legal a ei în anumite circumstanțe. Dar din cauză că Sally nu era sigură în legătură cu sentimentele ei, rămânea la principiul acesta – și mai degrabă se temea de vreun nou act pentru că ar fi forțat-o să se decidă.

Recent, aceasta duse la o ceartă și o răceală între ei, nu-și vorbiseră de săptămâni. Era surprinsă să-și dea seama cât de mult îi lipsea. Era exact persoana cu care să vorbească despre această afacere anglo-baltică.

Sally dădu la o parte ceștile de cafea, zdrăngăndu-le supărată în timp ce se gândeau la neseriozitatea lui, la glumele lui și la părul lui de culoarea spicelor. Să vină el la ea; ea avea treaba adevărată de făcut.

Și cu aceasta, se așeză la birou cu cartea cu decupaje în față și începu să citească despre Axel Bellman.